

07 Şubat 2019

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

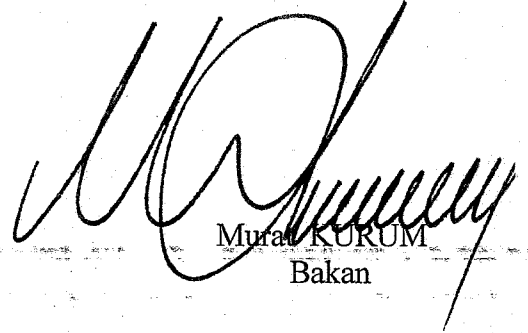
Sayı : 30824082/610- 32033
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (1 Adet- 3 Sayfa)
- Cevap yazısı (44 Adet, 89 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHİR POLAT'IN
TBMM 7/4402 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

İzmir'in Menemen İlçesi Emiralem ve Bağcılar Mahallelerinde özel bir firma tarafından maden ocağı, kırma eleme, mekanik plent ve hazır beton tesisi kurulmak istenmektedir. Bu tesislerle ilgili olarak "Çevresel Etkinin Değerlendirilmesi (ÇED) gerekli değildir" kararı verilmiştir. Söz konusu karar, bölge halkı ve sivil toplum örgütleri tarafından mahkemeye taşınmıştır. Mahkeme süreci devam ederken, ilgili firmanın faaliyetlerine devam ettiği belirtilmektedir.

Söz konusu tesislerin hayata geçirileceği alanda verimli tarım arazilerini sulayan Gediz Nehri, yerleşim ve yaşam alanları bulunmaktadır. Ayrıca, bu tesislerin İzmir'in kuzey bölgesinin akciğeri niteliğinde olan Yamanlar-Karagöl Tabiat Parkı'na vereceği zararın dikkate alınmadığı iddia edilmektedir. Yaklaşık 2 ay önce, kurulacak tesisler için Karagöl Yolu üzerinde yaklaşık 100 yıllık ağaçların kesildiği dikkate alındığında, yöre halkının bu konudaki endişelerinin ne kadar yerinde olduğu görülecektir. Tesislerde gerçekleştirilecek işlemler için kullanılacak dinamitlerin büyük yangınlara sebep olabileceği, oluşacak tozlar sonucunda yeraltı sularının ve tarım alanlarının zarar göreceği, insan ve diğer canlıların sağlığında telafisi mümkün olmayan zararlar yaratacağı ortadadır. Bu çerçevede;

1-Önergenin yanıtlandığı tarih itibarıyla özelde İzmir, genelde ise Ege Bölgesi'nde kaç adet maden ve taşocağı tesisi için ruhsat başvurusu yapılmıştır? Bu tesislerin ÇED süreci nasıldır? "ÇED gerekli değildir" kararı verilen kaç tesis bulunmaktadır?

2-Menemen'de yapılmak istenen maden ocağı ve diğer tesislerle ilgili "ÇED gerekli değildir" kararı hangi gerekçelerle alınmıştır? ÇED sürecinde, bölgedeki yerleşim alanları ile tarım arazileri göz önüne alınmış mıdır, alınmış ise bu alanların durumu rapora nasıl yansımıştır?

3-ÇED sürecinde, Tarım, Sağlık ve diğer ilgili il müdürlüklerinin görüşü alınmış mıdır? Alınmış ise bu görüşlerin içeriği nedir?

4-Maden ocağı yapılacak bölgenin 1. derece doğal SİT alanı statüsünde olduğu doğru mudur? Doğru ise "ÇED gerekli değildir" raporunun verilmesi, mevzuata uygun mudur?

5-İnsanların dahi girmesinin yasak olduğu bir bölgede, dinamitlerin patlaması bölgenin doğal dokusuna zarar vermeyecek midir?

6-"ÇED gerekli değildir" kararı verilirken Gediz Nehri'nin bölgedeki tarım arazileri için önemi dikkate alınmış mıdır?

7-Taş ocağı, kırma eleme, mekanik plent ve hazır beton tesisi kurulmasıyla bölgede tarımdan geçimini sağlayan yurttaşların üretim kaynakları ile ekmeklerinin ellerinden alınacağı dikkate alınmış mıdır? Buna hangi gerekçeyle izin verilmiştir?

8-Bu ve benzeri projelerin hayata geçirilirken yöre halkının görüşü alınmakta mıdır? Alınıyor ise vatandaşların itirazına rağmen projelerin sürdürülmesinin gerekçesi nedir?

9-Söz konusu projenin hayata geçirilmesinin Menemen ilçesinin yıkımı anlamına geleceği gerçeği tarafınızdan görülmekte midir?

CEVAPLAR:

1-ÇED Yönetmeliğinin EK-I Listesinde yer alan Bakanlığımıza müracaatta bulunulan projelerle ilgili olarak Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşan bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu teşkil edilmektedir. ÇED Prosedüründe sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler bu komisyon tarafından incelenip değerlendirilmekte, Bakanlığımızca da bu komisyon tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeye göre ÇED Yönetmeliği kapsamında karar verilmektedir.

Bakanlığımız Resmi İstatistik Programı kapsamında hazırlanarak her yıl güncellenen ve web sayfasında (<https://ced.csb.gov.tr/>) yayınlanan "ÇED İstatistikleri Raporunda" 1993-2017 Dönemlerini içeren ÇED Kararlarının Sektörel Dağılımı, ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Karar Sayılarının İllere ve Yıllara Göre Dağılımı yer almaktadır.

Menemen İlçesi, Değirmendere Köyü sınırları dahilinde 3356201 Erişim Ruhsat Numaralı sahada TCDD Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan "35/2017-04 Hammadde Üretim İzin ve 3356201 Erişim Numaralı (24,61 ha) II-A Grubu Maden Ocağı (1.600.000 ton/yıl), Kıрма-Eleme (390.000 ton/yıl), Mekanik Plent (600 projesine, 25.11.2014 tarih ve ton/saat) ve Hazır Beton Tesisi (160 m3/saat)" projesi için Valiliğimizce 02.08.2017 tarih ve E-2017243 nolu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Önergenin sunulduğu tarih olan 15.10.2018 tarihinden sonra İzmir ilinde maden ocağı tesisi için verilen bir ÇED Gerekli Değildir Kararı bulunmamaktadır.

2-Gerçekleştirilmesi planlanan madencilik faaliyetleri için öncelikle faaliyetin konumu dikkate alınarak ilgili mevzuatı yürüten kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri talep edilmektedir. Kurumların proje hakkındaki görüşlerinin olumlu olması durumunda ÇED süreci devam ettirilerek dosya incelenmekte, değerlendirilerek karara bağlanmaktadır. Kurumların mevzuat gereğince olumsuz görüş bildirmesi durumunda ise, ÇED süreci Yönetmeliğin 6. maddesinin 4. bendi gereğince sonlandırılmaktadır.

3-Menemen İlçesi, Değirmendere Köyü sınırları dahilinde, 3356201 Erişim Ruhsat Numaralı sahada TCDD Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan "35/2017-04 Hammadde Üretim İzin ve 3356201 Erişim Numaralı (24,61 ha) II-A Grubu Maden Ocağı (1.600.000 ton/yıl), Kıрма-Eleme (390.000 ton/yıl), Mekanik Plent (600 projesine, 25.11.2014 tarih ve ton/saat) ve Hazır Beton Tesisi (160 m3/saat)" projesi 25.11.2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe ÇED Yönetmeliğinin 17. maddesi gereğince, Valiliğimizce 02.08.2017 tarih ve E- 2017243 nolu "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verilmiş olup, bu kararın iptaline yönelik açılan davada hukuki süreç devam etmektedir.

Bu projenin gerçekleşeceği alanla ilgili Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, DSİ Bölge Müdürlüğü ve Karayolları Bölge Müdürlüğü'nün görüşleri alınmıştır.

- İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden alınan görüşte "söz konusu sahanın Hali/Terk niteliğinde olduğu tespit edilmiş olup, 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu dışında kaldığı anlaşılmıştır. Maden Sahasına yaklaşık 1 km mesafede münferit zeytin bahçeleri olması nedeni ile 35 73 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun 20. Maddesi kapsamında

incelendiğinde; II-A grubu maden çıkarılması durumunda çevreye ve ekolojiye zarar verilmeyecek, maden sahası ile karayolu bağlantısı arasında kalan yoldan tozumanın önlenmesi amacıyla yol bitümlü asfalt ile kaplanacak veya betonlanacak, çıkarılacak malzeme sadece proje kapsamında kullanılacak ve iş bitiminde ocağın faaliyeti sonlandırılması istenilen yazıda, sahanın maden sahası olarak kullanılmasında sakınca olmadığı” belirtilmiştir.

- *Karayolları Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü’nden alınan görüşte* “Söz konusu çalışma alanı koordinatlarının Menemen-Manisa Devlet Yoluna asgari 300 m mesafe koşulunun sağlandığı..” belirtilmiştir.
- *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü’nden alınan görüşte ise* “Vaziyet Planında belirlenen Pasa Döküm Alanı, Stoklama Alanı ve Toprak Depo Alanı olarak planlanan sahalarda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü tarafından uygun bulunmuştur. Faaliyetler kapsamında Gediz Nehri’ne mansaplanan dere yatağına hiçbir şekilde müdahale edilmeyecek, üretim faaliyetlerinden kaynaklı atık, pasa, üretim firesi vs. malzeme depo edilmeyecek, derelerin serbest akışını engelleyecek her türlü faaliyetten kaçınılacak, derelerin mansap şartı sağlanacaktır. Dere yatağının üst şevinden itibaren sağlı sollu 10 m koruma bandı bırakılacak ve bu alanda hiçbir faaliyette bulunulmayacaktır. Dere kenarları malzeme stok alanı olarak kullanılmayacak ayrıca dere yatakları üzerinde geçiş yapısı yapılmak istenmesi durumunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü’nden izin alınacaktır. Ocak faaliyetleri esnasında söz konusu alanda açığa çıkacak ocak artığı malzeme ve erozyonla oluşacak rüsubatın dere yataklarına intikali saha içerisinde alınacak önlemlerle engellenecektir. Alanda yapılacak kazılar neticesinde su birikmesi sonucu oluşacak küçük göletlerin aşırı yağışlarda ani tahribi sonucu taşkına neden olması ihtimali dikkate alınacak ve suni göletlerin oluşması engellenecektir. Faaliyet öncesi ve süresinde yöredeki yüzey veya yeraltı suyu kalitesinin olumsuz etkilenmemesi için gerekli tüm tedbirler alınacağının taahhüt edilmesi..” bildirilmiştir.
- Kurum görüşlerinde yer alan hususların tamamı proje tanıtım dosyasında taahhüt edilmiştir.

4-Maden ocağı yapılacak bölge doğal sit alanı içerisinde yer almamaktadır.

5-Proje kapsamında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü’nden alınan II-A Grubu maden için Hammadde Üretim İzin Belgesi süresi 5 yıllık olup, proje kapsamında çıkarılması planlanan agrega Menemen Manisa arasını 2 ve 3 Hatlı Hale Getirilmesi ve Mevcut Hattın Rehabilitasyonu Yapımı içinde kullanılacaktır.

ÇED süreci faaliyete başlanmadan yürütülen bir süreç olduğundan, madencilik faaliyetleri ile ilgili yönetmeliklerde belirtilen belli kabul ve hesaplamalar üzerinden değerlendirme yapılmakta ve bu kriterlere uygun çalışma yapılacağı da dosyada taahhüt altına alınmaktadır. Bu ocak sahasında üretim açık işletme delme-patlatma yöntemi uygulanarak gerçekleştirilecektir. Çevre mevzuatına uygun (hava, su toprak, gürültü kirliliği) olarak yapılan hesaplamalar dosyada yer almaktadır.

Ayrıca, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nde belirtilen limitlere uyularak çalışma yapılacağı, patlatmalardan kaynaklı sarsıntı ölçümlerinin sismograf cihazıyla ilk patlatmada ve İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’ne sunulacağı, 2872 sayılı

Çevre Kanununa istinaden yürürlüğe giren ilgili yönetmeliklerde belirtilen hususlara uyulacağı da taahhüt edilmiştir.

6-Tarım ile ilgili mevzuatı Tarım ve Orman bakanlığı yürüttüğünden tarımsal faaliyetler açısından görüş talep edilmiş, gelen kurum görüşünde sahanın maden sahası olarak kullanılmasında sakınca olmadığı belirtilmiştir.

Proje kapsamında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan II-A Grubu maden için Hammadde Üretim İzin Belgesi süresi 5 yıllık olup, bölge ulaşımına ve gelişmesine katkısı olacak *Menemen Manisa arası 2 ve 3 Hatlı Hale Getirilmesi ve Mevcut Hattın Rehabilitasyonu Yapımı* işi inşaatı süresince kullanılacaktır.

7-Proje Tanıtım dosyalarında Bakanlığımızca yürütülen ÇED Ek I listelerinde yer alan projelerde uygulanan Halkı bilgilendirme toplantısı yapılmasına ilişkin prosedür bulunmamaktadır. Ancak proje hakkında bilgi talep edilmesi halinde proje hakkında gereken bilgiler yazılı/ sözlü olarak verilmektedir. Bu konuda dilekçe ile verilen bilgi talepleri yazılı olarak da cevaplandırılmıştır.

8-ÇED Yönetmeliğinin 9.Maddesi gereği Halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere; Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar ve proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte, projeden en çok etkilenmesi beklenen ilgili halkın kolaylıkla ulaşabileceği Valilikçe belirlenen merkezi bir yer ve saatte Halkın Katılımı Toplantısı düzenlenmektedir. Ayrıca ÇED Yönetmeliğinin 6. Maddesi (4) bendinde "Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığının tespiti halinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır." hükmü gereği projeye ait ÇED süreci sonlandırılmaktadır.

9- Proje süreli bir faaliyettir. Proje kapsamında taahhüt edilen çevresel önlemlerin uygulanması durumunda, önemli bir çevresel problem beklenmemektedir.

Ayrıca, ÇED Gerekli Değildir kararları, nihai izin onay niteliğinde olmayıp, projenin faaliyete başlayabilmesi için tek başına yeterli değildir. İlgili kurumlardan meri mevzuat uyarınca gerekli izin ve uygun görüşlerin alınmasına müteakip faaliyete geçilebilmektedir.

